

Slam!

Slam poeterne Dikson fra i Zimbabwe og Lazarusman fra Sydafrika er afrikansk litteratur hinsides bøgerne. Slam poetry forener kontinentets urgamle traditioner med kras kritik.

Interview af Daniel Henschen, informationsmedarbejder på My World IMAGES

Slam poetry og spoken word er at stå på en scene og lade digtet udfolde sig rytmisk i kontakt med publikum. Så kort kan vi præsentere en af dagens blomstrende scener på det afrikanske kontinent. Når slam poeterne gang på gang kan fylde lokalerne på Harare Book café og mange andre steder, er det blandt andet, fordi genren rammer en særlig afrikansk åre midt mellem politik og tradition. Den officielle historie om Slam poetry starter måske nok i USA, men i Afrika har den dybe rødder i den orale tradition, der går som en rød tråd gennem kontinentets litteratur. De fleste forfattere erkender åbent deres inspiration fra den mundtlige overlevering af sagn og nyheder, og i mange områder er tra-

ditionelle historiefortællere stadig en levende del af nutidens kulturelle landkort. Den politiske og sociale virkelighed har ikke gjort slam poeterne mindre aktuelle: Med kritik, der ofte rammer direkte ned i en politisk virkelighed, eller personlige oplevelser, der danner et frirum for den enkelte. Æstetik og kritik mødes, når en slam-performance sætter ord på tilhørernes hverdag; ord, der ikke har været igennem systemernes eller naboernes forhåndstjek. Vi præsenterer Dikson med base i Zimbabwe og Lazarusman fra Sydafrika, to eminente slam poeter, der er med til at holde genren levende og udforskende. Begge kan opleves i Danmark under My World IMAGES.

Dikson: Ild og kærlighed

Hvad er slam poetry for dig?

“For mig er det den ultimative form for udtryk. Slam poetry tillader mig at stå alene på scenen og åbne mig op for enhver.”

Hvordan vil du beskrive dit arbejde som digter?

“Når jeg skriver og optræder, udtrykker jeg min egen opfattelse af verden, hvad der sker omkring mig, og hvordan jeg ser menneskeheden, de fantastiske ting, som vi har, og nogle af de ting, vi har glemt som samfund...”

Hvad var fokus i dit første digt, og hvad inspirerede dig?

“Jeg tror, ret typisk, fokus var et forhold, der var ved at falde fra hinanden. Jeg talte om kærlighed og forholdet, der smuldrede som en mudret kampplads dækket af blodsudgydelser og vrede. Ikke synderlig romantisk, må jeg indrømme!”

Hvilken emner plejer du at skrive om?

“Jeg skriver historier om andre mennesker, mig selv, kommenterer samfundet som helhed - hvad som helst, der falder mig ind. Der er så mange historier, der skal fortælles, og det er afgørende at give dem udtryk.”

Udvikler dit arbejde sig i bestemte retninger – er du stadig undervejs som kunstner?

“Helt sikkert. Stilistisk set er jeg holdt op med at rime så meget, jeg værdsætter det virkelig, når jeg hører et værk, der flyder på sin egen måde og udvikler en rytme uden at støtte sig alt for meget til rim. Med hensyn til indhold, så skifter det altid.”

Hvor tæt er dit arbejde forbundet med dine omgivelser - både politisk og i forhold til traditioner?

“Mit arbejde er knyttet til min egen erfaring. Hvis noget berører mig, må jeg tale om det, om det så er politisk, noget jeg er herre over, eller noget i samfundet som helhed, der bør løses. Jeg kæmper for at definere mit eget hjem: Jeg ved, at hjemmet må være dér, hvor jeg har befundet mig hele mit liv. Men det har ikke været ét enkelt sted.”

Du tilføjer af og til musik til dine digte, når du indspiller dem - hvordan påvirker det resultatet?

“Nogle numre har musik som baggrund, andre indspiller jeg solo. Med tiden vil jeg opbygge et bagkatalog, der er særdeles afvekslende. Jeg ønsker at eksperimentere med alle former for musikalsk akkompagnement. Når en kunstner samarbejder med mig, oplever jeg, hvordan han fortolker mit udtryk. Det er en fantastisk følelse.”

Hvordan er miljøet for spoken word i Zimbabwe - er der sket nogle ændringer i de senere år?

“Harare har et udfordrende slam-miljø i forhold til, hvad der foregår i landet. Her er nogle talentfulde kunstnere. Den bedste del af det er publikum. Ingen andre steder, jeg har været, har folk været så lydhøre og medlevende under en performance.”

Hvilken betydning har fællesskaber som House of Hunger, Harare Book Café og African Synergy?

“De giver kæmpende kunstnere en mulighed for at blive hørt. De er sjældne ædelstene, hvor folk føler, at de virkelig kan udtrykke sig.”

Hvad skal publikum forvente af din optræden under My World IMAGES?

“Ild og kærlighed. Jeg har tænkt mig at sætte alt ind på den optræden. Udsigten til samarbejde med en digterfælle som Lazarusman er noget helt særligt.”

Dikson: “Slam Poetry tillader mig at åbne mig for enhver.”

Jahve og Lucifer tager sig en aften med moderne teater,
for det er deres aften i aften og på programmet er det bedste de ved, tragedie,
fyldt med ekstra blodige actionscener
hvor skuespillerne ikke synes at have nogen lighed med virkelige mennesker,

Darfur spiller et skrigende barn ignoreret af den vrimlende masse,
hendes provokerende personlighed udstråler en vis lidenskab,
og hun er ikke så meget på som andre skuespillere,
selv om hendes rolle bliver styrket når hun brænder af raseri,
visse dele af forestillingen er ikke for gode
men der rådes bod på det når Amerikanske Drømme realiseres,
der er en figur, jeg synes er latterlig at beskrive,
en bulldog uden tænder og med noget der ligner en kløvet ryggrad,

Alt andet lige er der nogle fremragende scener,
Nigeria, købmanden der sælger sine fingre for småpenge,
Irak, den sindssyge skikkelse med olie i årerne,
der lytter i vinden efter mit navn,
Venezuela spiller en sjæl med tilbøjelighed til at forsvinde,
mens Rwandas plagede figur er svær at glemme,

Alle disse figurer er tidløse, men man skal have have en favorit,
og min er den her kraftige fyr, som ryger rød Marlboro og har sko lavet af slaveskibe,
han tror han ejer tagene og jorden omkring stenbroen,
men han lærte aldrig reglerne, sagde bare han var med,
den her sadist er besat af ideen
om at han kan eje livene på land og det sorte blod blødt af havet,

men sig det til ham og det vil blive dine sidste ord
dit værste mareridt på dit eget dørtrin og
søvn næsten som Amerikanske Drømme i dit hoved,
for når Darfur skriger tager han høreværn på,
og når Irak er tømt vil han stjæle hendes blod,
uden at ryste gav han Nigeria kniven
til at skære alle fingrene af og Venezuelas navlestreng med
selv om den ikke er den bedste så giver den i det mindste lidt lys...

...men dette er ikke virkeligt, jeg bliver fanget i spillet, ikk?
for det er guds aften i aften og hans favorit er på programmet, tragedie,
fyldt med ekstra blodige actionscener
hvor skuespillerne ikke synes at have nogen lighed med virkelige mennesker.

Lazarusman: Lad os tale om os selv

Hvad er poesi for dig?

“Der er visse ting, man kan ikke sige under en middag eller i en samtale, og poesi er et medium, som har givet mig mulighed for at dele den slags ting med mennesker, uden at jeg virker gal eller sær. Poesien har givet mig en platform, hvor jeg kan tale om hvad som helst, det helt vilde, og alligevel få folk til at lytte og nikke.”

Hvordan blev du slam poet?

“Poesi har været en flugt for mig. Jeg plejede at blive drillet og latterliggjort som barn på grund af min hudfarve. I betragtning af, at jeg er sort, og at jeg bor i Afrika, skulle man ikke tro, at dét burde være et problem, men det var det. Så det var sådan, jeg begyndte at skrive og udtrykke, hvad jeg følte, og folk kunne lide det, jeg kunne lide det, de andre børn holdt op med at drille mig, fordi de også kunne lide det, og fra da af begyndte jeg med slam poetry.”

Hvad var fokus i dit første digt, og hvad inspirerede dig?

“Tjah, jeg var meget ung, da jeg skrev første gang, så mit første digt handlede om et grundlæggende begreb, om tid, og om hvor evig den er, og hvordan den påvirker, vores måde at planlægge livet på, og hvordan vi arbejder med tid og muligheder i tid. Som du kan høre, er det faktisk meget elementært...”

Hvilke emner plejer du at skrive om?

“Jeg er meget fjollet. Jeg er tilbøjelig til at skrive om alt fra skinkesandwich til den globale opvarmning eller om at blive dumpet af kæresten. Så jeg har et bredt spektrum af ting at skrive om, men ingen politik. Vi hører så meget om det allerede, så lad os fokusere på os selv bare et lille stykke tid, og ikke på regeringen.”

I avisen, The Zimbabwean, har du kaldt dine digte for ‘noter fra Guds tanker’ kan du forklare, hvad du mener med dét?

“Tjah, Lazarus betyder ‘Gud vil hjælpe’ på hebræisk, og jeg kalder mig The Lazarusman, hvilket betyder, at Gud vil hjælpe mennesket. Jeg ser faktisk min kunstform som en gave fra Gud. Jeg sætter bare pennen til papiret og formidler, det, jeg mener, er Guds tanker.”

Udvikler dit arbejde sig i bestemte retninger – er du stadig undervejs som kunstner?

“Jeg har været i miljøet i mange år, og da jeg begyndte, havde vi en masse radiostationer, TV-stationer og magasiner, der daglig dækkede spoken word. Der var altid møder og platforme, hvor forfattere kunne udtrykke sig. På det tidspunkt var spoken word in for unge, der ikke passede ind, og derfor voksede dens popularitet. Så blev hip hop en meget stor bevægelse i mit land, og fokus flyttede væk fra spoken word og miljøet døde. I de seneste måneder har der igen været en opblomstring, hvor flere og flere unge begynder at holde sessions, og platformen er der endnu en gang. House of Hunger gør for eksempel et stort arbejde. Så vi er på vej op igen.”

Hvilken betydning har fællesskaber som House of Hunger, Harare Book Café og African Synergy?

“De fællesskaber er hjul, der drejer spoken word i mit land. De giver kunstnerne stødet til skrive. Det værste for en kunstner er ikke at have en platform, og alle disse fællesskaber tilbyder den gennemsnitlige hverdagskunstner en platform og sikrer, at der er en fremtid for spoken word.”

Hvad skal publikum forvente under My World IMAGES?

“Jeg vil sige: Alt! Et godt show. Jeg har på den anden side ingen idé, om, hvad jeg selv kan forvente. Det er første gang, jeg kommer uden for mit eget land, så jeg er meget spændt.”

Lazarusman: "Jeg er tilbøjelig til at skrive om alt - fra skinkesandwich til den globale opvarmning"

Der er ikke meget lys at se,
kun mine nøgne fødder og fortabte børns identiteter
tagged på mure ved siden af det flammende dragehoved
mens gadebørn maler byen med opkast, for jeg er konge af Hillbrow
min krone dækker ar efter brune flasker fra en tid hvor de stemplede mig
som sort og fortalte mig at mit slot er let og koldt.

Der er ikke meget lys at se

pantomimer venter på forbandede vampyrflagermus som ikke frygter
dagen, de kommer i 760Li'er men fra min C-klasse kan jeg ikke nå dem
Jeg er konge af Hillbrow, har været her så længe at min krop har glemt hvordan man bløder
Der er ikke meget lys at se sådan et sted hvor løver bærer jakkesæt
og nu fylder sig med en beskeden dosis B.e.e,

Der er ikke meget lys at se,
Se spurvene løbe gennem kvarteret og rødkælken er ingen steder at se, slugt
af lyden af mit tiggeri, stanken af svin i politibiler og for altid vil der
være dødsstivheden for den stueflue som ikke havde råd til en taxa til byen, der er
ikke meget lys at se
Alle svanerne flader ud ved fornøjelsessøerne, deres uddannelse som en flok kvæg,
altid ved slagterier med deres kød på spil,
Ralph Lauren har vildledt børnene fra bakken med
sine dyre klæder, Jeg er konge af Hillbrow, dette er hvad jeg ser, historier om et paradoksalt liv

Historier om reinkarnation, jeg ser kun dyr, hvor
er menneskene, de sidder hjemme og arbejder
og rotterne har stadig ikke identitetspapirer så gi' en mønt
og få den her Konge til at føle sig stor igen, bænkene er kolde
der er ikke meget lys at se, kun lyden af min stemme
og den her dåse i min hånd...Konge af Hillbrow